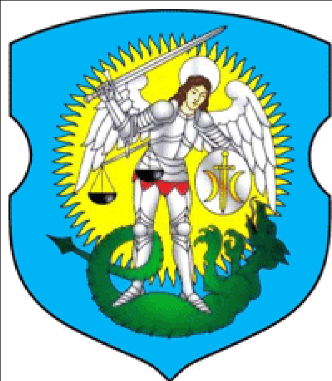


НЕЗАЛЕЖНАЯ ГАЗЕТА ШУМІЛІНШЧЫНЫ

СЬВІТАНАК

Беларусь, твой народ дачакаецца Залацістага, яснага дня! М. Багдановіч.

№11 (283) ЛІПЕНЬ 2020 ГОД

ЖЫЦЦЁ

ПЕРАБОІ З ВАДОЙ

«Як у Савецкім Саюзе!» У Шуміліне — перабоі з вадой, а калонкі не працуюць.

У сутарэнні – лужыны, цячэ і крапае. А вось наверсе бывае – ні кроплі. Жыхары дамоў на вуліцы Суворава ў гарадскім пасёлку Шуміліна амаль штодзень – без вады. Перабоі пачаліся ў чэрвені.

«Мы жывем на верхніх паверхах. І кожны вечар адключаюць ваду. Ужо задзяўбліся, як кажуць, званіць у службу 115, у «Полацкводаканал», у дыспетчарскую. Мы ўжо абарвалі там усе тэлефоны, вось. Ну немагчыма так жыць!» – абураецца Аляксей, жыхар дому 3 на вуліцы Суворава ў Шуміліне.

Немагчыма стала пасля таго, як летась камунікацыі перадалі ад мясцовай жыллёва-камунальнай гаспадаркі прадпрыемству «Полацкводаканал», тлумачаць жыхары. Цяпер, як толькі вада ў кранах з'яўляецца, напаўняюць на запас слоікі, бачкі ды пляшкі, каб было як памыць дзяцей перад сном ды згатаваць вячэру.

«Элементарна, нават калі проста папіць – вады няма. Прыходзіш на кухню… У мяне дачка старэйшая кажа: як у Савецкім Саюзе ў нас – усе рондалі, вялікі посуд, усё занятае вадой», – расказвае жыхарка Шуміліна Марына.

«Даходзіла да таго, што трэба было ледзь не на возера мыцца ісці разам з дзецьмі, а іх у мяне пяцёра. Ну, я не ведаю, як быць у гэтай сітуацыі. 115 звоніш – адказ адзін: вады не будзе», – кажа яшчэ адна жанчына.

А калі вада ёсць, дык сумнеўнай якасці. Людзі кажуць, лепш такой не піць.

«Усё псуецца ўсцяж. Машынкі пральныя ляцяць, фільтры ляцяць, адмыць немагчыма ніводную пасудзіну…» – сцвярджае жыхарка гарадскога пасёлку.

Першым пачаў змагацца за ваду ў доме 21-гадовы Дзяніс Родчанка. Напісаў скаргу, сабраў больш за 40 подпісаў і паехаў у Полацк. Маўляў, яго, як чалавека з інваліднасцю, мусяць выслухаць. Памыляўся.

«Калі ў Полацку быў, прыязджаў наш прэзідэнт Аляксандр Рыгоравіч Лукашэнка, – дык была вада, было ўсё. А як толькі з'ехаў – у выніку нічога не стала, цалкам вада адключалася», – расказвае Дзяніс Родчанка.

На галаўным прадпрыемстве «Віцебскаблводаканал» аб праблеме ведаюць. Загадчыца аддзелу працы з кліентамі Наталля Сцяпанава кажа, што перабоі ў падачы вады здараюцца праз недахоп артэзіянскіх свідравінаў. Абяцае, што ўжо сёлета з'явяцца новыя.

«Цяпер распрацоўваецца праект бурэння дзвюх новых свідравін на водазаборы Лескавічы, і гэтая праблема будзе развязаная», – паабяцала па тэлефоне чыноўніца.

Калі? Абяцаюць да канца года. Больш дакладных тэрмінаў не называюць. А пакуль што людзі не могуць скарыстацца нават з калонак: іх пазакрывалі. Ваду шумілінцам пампуюць толькі ў дзве воданапорныя вежы.

"Belsat"

КУЛЬТУРА

ШЛЯХ КРАЯЗНАЎЦА

Як доктар, краязнаўца і пісьменнік Віктар Улюценка клапоціцца аб спадчыне Шумілінскага краю.

Пачуць пульс крыніцы

Энтузіяст аднаўляе святую крыніцу «Пяценка», якой хочуць надаць статус гісторыка-культурнай спадчыны Беларусі, і марыць пра музей валуноў.

Віктар Улюценка марыць аб стварэнні ў Горках музея, а хутчэй, турыстычнага комплексу валуноў Паазер'я. Экспанатаў хапае – толькі ў Шумілінскім раёне пад аховай знаходзіцца восем прыродных волатаў

Віктар Улюценка – карэнны шумілінец. Родныя мясціны пакідаў ненадоўга: перш, калі вучыўся ў Полацкім медвучылішча, а затым у Віцебскім медінстытуце. Прафесійны шлях пачынаў у глыбінцы – у пасёлку Дрысвяты, што на самай мяжы Браслаўскага раёна з Літвой. Там, калі быў маладым спецыялістам, фельчарам, фактычна выконваў абавязкі лекара. Быў адзіным доктарам на дзясяткі кіламетраў вакол. Пасля інстытута папрасіў аб размеркаванні ў Шуміліна. Добры дыплом і здаровыя амбіцыі дапамаглі ўзначаліць гарпасялковай бальніцу на ўскраіне райцэнтра. Была і клінічнай ардынатуры на кафедры інфекцыйных хвароб, пасля якой доктар Улютенко вярнуўся ўжо ў Шумілінскую райбальніцу. Больш за 20 гадоў працаваў там кардыёлагам і загадчыкам аддзялення тэрапіі. І па гэты дзень застаецца ў страі, зараз ён лекар кабінета функцыянальны дыягностыкі. Дзевяць гадоў як на пенсіі.

У самога Віктара Улютенко багаты вопыт у ЭКГ. Кардыяграма для яго - адкрытая кніга, якая часам усё ж падносіць сюрпрызы, лічыць суразмоўца:

–Для прыкладу, працаўнік сельгаспрадпрыемства турбуецца: «Нешта цісне ў грудзях. Зірніце хутчэй, а то трэба назад, у поле ». Глядзіш, а гэта – інфаркт. З кабінета пацыента проста так ужо ніхто не адпусціць. На каталке яго вязуць наўпрост у рэанімацыю.

Ад чыстага вытока

– Мае продкі былі заможнымі працавітымі людзьмі. Жылі ў вёсцы Казаногава, да рэвалюцыі гадавалі лён. Васіль Улюценка падчас Вялікай Айчыннай быў камандзірам дыверсійна-разведвальнага ўзвода брыгады імя Кароткіна, меў баявыя ўзнагароды.

Многаму, кажа Віктар Васільевіч, яго навучыла бабуля Марыя Ільінічна. І перш за ўсё – любіць сваю зямлю. Нядзіўна, што ён вырас і вырашыў зрабіць унёсак у аднаўленне культурнай і духоўнай славутасці краю – святой крыніцы «Пяценка». Названую ў гонар аднайменнага храмавага комплексу, яе хочуць унесці ў спіс гісторыка-культурных каштоўнасцяў Беларусі. У кіламетры ад Казаногава ў XIX стагоддзі дзейнічалі два праваслаўных храма з крыніцай, які насіў імя святой велікамучаніцы Параскевы, нарачонай Пятніцай. Крыніца лічылі цудадзейным, распавядае Віктар Улюценка. А ў 1932 годзе храмавы комплекс знеслі, а крыніцу засыпалі.

Віктару Улюценка ўдалося адшукаць яе толькі ў 1989 годзе. З дапамогай некалькіх

(працяг на стр. 2)

ГАНДАЛЬ

ЗАВЫШЭННЕ НАДБАВАК

У 2014 годзе ўрад Беларусі вызначыў пералік сацыяльна значных тавараў, цэны на якія рэгулюе дзяржава праз Мінгандаль.

У большасці выпадкаў, да тавараў, цэны на якія на асаблівым кантролі, былі аднесены некаторыя віды рыбы, масла сметанковае, сланечнікавы і рапсавы, мука пшанічная, цукар, соль, яйкі, дзіцячае харчаванне і г.д.

Днямі ў Віцебскай вобласці маніторынг праводзіўся маніторынг у шэрашу раёнаў, у тм ліку і ў Шумілінскім. Як высветлілася ў ходзе праверкі, кожны другі гандлёвы аб'ект, дзе пабывалі дзяржкантралёры, парушыў усталяваны парадак фарміравання цэн на сацыяльна значныя харчовыя тавары, дэзініфкуючыя сродкі і ахоўныя маскі. У прыватнасці, у 12 крамах пры фарміраванні рознічных цэн былі перавышаны на абмежавана дапушчальныя памеры гандлёвых надбавак.

У аднаго прыватніка з Шумілінскана раёна, напрыклад, неабгрунтавана падаражэлі свежамарожаная салака і кілька, мясныя кансервы. У краме ў Шуміліна былі завышаны рознічныя цэны на 10 найменняў кансерваў з рыбы. Павялічыць выручку за кошт коштаў на свежамарожаную рыбу паспрабавала і прыватная крама ў аграгарадку Гараны Полацкага раёна, у якім ўжылі гандлёвую надбаўку ў памеры 30% замест 25%.

Выпадкі перавышэння гандлёвых надбавак на дэзінфікуючыя сродкі і ахоўныя павязкі ўстаноўлены ў 6 крамах (у Шуміліна, Лёзна, гарпасёлку Езярышча Гарадоцкага раёна і вёсцы Язвіна Шумілінскага раёна). Напрыклад, у пасёлку Язвіна Шумілінскага раёна ў гандлёвым аб'екце індывідуальнага прадпрымальніка гандлёвыя надбаўкі ўжываліся ў памерах, якія перавышаюць іх гранічныя ўзроўні: на яйкі – у памеры 30% замест 25%; кансервы з рыбы «Скумбрыя» – 30% замест 25%; кансервы мясныя «Свініна аматарская смачная» – 30% замест 20%; алей сланечнікавы «Залатая кропля» – 26,6% замест 20%.

Па выніках маніторынгу суб'ектам гаспадарання Віцебскай вобласці вынесена 20 рэкамендацый аб ліквідацыі парушэнняў. Акрамя таго, па выяўленых фактах 7 фізічных асоб аштрафаваныя на агульную суму Br94,5, разглядаецца пытанне аб прыцягненні 4 юрыдычных асоб да адміністрацыйнай адказнасці.

Ян Вайтовіч

СПОРТ

БУДЗЕ НОВАЯ СПОРТПЛЯЦОЎКА

Неўзабаве новая спортыўная пляцоўка з'явіцца ў Шумілінскай сярэдняй школе № 2 дзякуючы кампаніі «Санта-рытэйл». А пагуляць на новай спартыўнай пляцоўцы можна будзе ўжо ў канцы лета.

У бліжэйшым будучым шумілінскім аматарам актыўнага адпачынку знойдзецца у нашым райцэнтры яшчэ адна кропка, дзе яны актыўна змогуць праводзіць свой вольны час. Як стала вядома, фінасавыя сродкі на абсталяванне (а гэта 40 тысяч рублёў) для спартыўнага аб'екта выдаткавала кампанія «Санта Рытэйл».

На гэты раз гэта тычыцца гарадскога стадыёна і пляцоўкі каля Шумілінскай сярэдняй школе № 1. На сённяшні дзень асноўны грунт пад новую пляцоўку рыхтуюць работнікі СШ №2 сваімі ўласнымі сіламі.

Да ўсяго варта дадаць, што тымі насельнікамі, якіх абмінула будаўніцтва падобных спартыўных аб'ектаў –пакуль што засталіся жыхары гэтак званага "мікрараёна Брыкет". Ды і ў самой Шумілінскай сярэдняй школе №2 не яшчэ было годнага стадыёна. Але ж гэты мікрараён апошнім часам, менавіта дзякуючы новабудоўлі – пабудаваным шматкватэрным дамам атрымаў другое жыццё. Таму перадусім дзецям і аматарам актыўнага адпачынку даводзілася часта шукаць месцы, дзе, напрыклад, можна проста хаця б паганяць мяч.

Аднак сітуацыя змянілася да лепшага гэтымлетамамальштокардынальна.Каля Шумілінскай СШ №2 пачалі будаўніцтва сучаснай гульнявой пляцоўкі. І гэта будзе ўніверсальная пляцоўка са штучным газонам памерам 15 на 22 метры. Трэба адзначыць, што падчас выбару варыянту пляцоўкі перавага была аддадзена ўніверсальнаму варыянту. Тры ў адным зараз можна ахарактарызаваць новы спартыўны аб'ект. І дарослыя і дзеці змогуць пагуляць у міні-футбол, валейбол і баскетбол – будуць устаноўлены футбольныя вароты, баскетбольныя кольцы і валейбольныя стойкі.

Аснову пад пляцоўку пачалі рабіць работнікі Шумілінскай СШ №2. Гэты этап вельмі важны і адказны, бо ад яго залежыць якасць усяго збудавання. Бо робіцца справа ў першую чаргу для сябе і нашых дзяцей, а таму і ёсць упэўнасць, што аснова будзе зроблена з захаваннем усіх патрабаванняў да якасці.

Алесь Прыбярэжны

КУЛЬТУРА

(пачатак на стр. 1)

такіх, як сам, энтузіястаў курган, пад якім пахавалі «Пяценку», прыбралі:

– Са студні, у якім калісьці цякла крыніца, адзін за адным даставалі цэглу ... Праз год голас «Пяценкі» зноў загучаў.

Крыніца ўсё яшчэ мае патрэбу ў клопаце. Каб яе вада была, як раней, крышталёва чыстай, патрэбен адток. Без траншэі, пракладзенай па балоце, і фінансавай падтрымкі для гэтага не абысціся.

Камяні кажуць

Пачуўшы гісторыю «Пяценкінкі», ня здзівішся, што творчы псеўданім Віктара Улюценкі Антон Параскевін. І насамрэч, земскі доктар не толькі краязнаўца, але яшчэ таленавіты ўдумлівы пісьменнік. У яго скарбонцы восем выдадзеных кніг. Сярод іх – «Светлазар», «Аўгустоўская купель», «Месяцаслоў блаславёны» ... бо яшчэ сямігадовым хлапчуком ён збіраў з бабуляй ягады на балоце. Моцная навальніца тады заспела нас знянацку, успамінае суразмоўца:

– Бабуля ціхенька малілася. Назаўжды запомніў словы: «выносяць ты, вецер, хмару Градова; ашчадзі нам, Божа, ніву працоўную». Уражаны, я спытаў: «Гэта малітва?» – «Гэта такі верш, у вёсцы ўсё так моляцца ў навальніцу», – адказала яна.

Самы вялікі валун Беларусі «Вялікі Камень» знаходзіцца каля вёскі Горкі Добрейскага сельсавета. Даўжыня – адзінаццаць метраў, вышыня каля трох, а вага больш за 290 тон!

Пазней Віктар Улютенко даведаўся, што гэта былі вершы рускай паэткі Юліі Жадоўскай. Менавіта яе пранізлівыя радкі сталі той іскрай, якая распаліла ў карэннага шуміліца любоў і чуласць да прыгажосці словы. Адна з самых дзіўных работ Віктара Васільевіча – «каменная» трылогія. «Камяні кажуць», «Камнякветкі ня вянуць» і «Валуны роднай старонкі» не проста апісанне валуноўволатаў, шчодра рассыпаных па шумілінскай зямлі, а нешта большае. Сапраўдная песня камяням! У творах і кнігах Віктара Васільевіча яны «гавораць» вершамі, легендамі, па-новаму раскрываючы гісторыю Шумілініцчыны. Аўтар абгрунтавана ёсць ганарлівы:

– Нашаму раёну сапраўды ёсць чым здзівіць краіну і турыстаў. Самы вялікі валун Беларусі «Вялікі Камень» знаходзіцца каля вёскі Горкі Добрейскага сельсавета. Даўжыня яго адзінаццаць метраў, вышыня каля трох, а вага больш за 290 тон! Ён нагадвае гэтакі Ноеў каўчэг, які застаўся на зямлі беларускай пасля вялікага патопу.

Ватыкан прыадчыняе таямніцы

Яшчэ адна жамчужына рэгіёну – гэта замкавыя руіны ў вёсцы Лескавічы. Аб вёсцы ў пяці кіламетрах ад райцэнтра ў Еўропе ведаюць, мабыць, лепш, чым дома. Дакладней, пра тое, з кім звязана яе гісторыя, удакладняе Віктар Улютенко:

–Гаворка ідзе менавіта пра гісторыю Цаліны Бажэнцкай (у дзявоцтве - Хлюдзінскай), заснавальніцы каталіцкай кангрэгацыі сясцёр Уваскрасення Гасподняга. Можаце сабе ўявіць, на яе запісах калісьці вучылася маці Тэрэза! ..

У Цаліны, прылічанай ў 2007 годзе да рангу благаславёных, склаўся няпросты лёс. У 20 гадоў яе бацькі выдалі дзяўчыну замуж за багатага дваравіна Юзэфа Бажэнцкага аж на Гарадзеншчыну. А ў 1863 годзе пачынаецца паўстаньне, якое было пад кіраваннем Кастуся Каліноўскага. У маёнтку пані Бажэнцкай разгарнуўся лазарэт для параненых паўстанцаў, дзе працавала і Цаліна. Пазней за гэта разам з нованароджанай дачкой яе кінуць у турму ... Вынік аказаўся усё ж болей шчаслівы – царскі суд апраўдаў сясцёр міласэрнасці. У 1880-х Цаліна нарэшце ўвасобіла сваю мару аб стварэнні жаночага манаскага ордэна. У Беларусі яго прадстаўніцтва знаходзіцца ў Наваполацку, і менавіта яго манашкі дапамаглі Віктару Улюценку даведацца больш пра замак у Лескавічы. Для гэтага прыйшлося зазірнуць ні многа ні мала, але ж у самыя архівы Ватыкана.

Як аказалася пры даследванні, у пачатку XX стагоддзя замак з выглядам на возера вырашыў пабудаваць Уладзіслаў Хлюдзінскі, пляменнік Цаліны. Аўтарам незвычайнага архітэктурнага праекта стаў Макей Х'ю Бейлі Скот, найвядомы англійская архітэктар і мастак. Будынак з чатырма вежамі, тоўстымі сценамі і адкрытым дваром нагадвала сапраўдную крэпасць і стала люстэркам любові свайго творцы да архітэктуры XV стагоддзя.

sb.by

Пераклад з расейскай рэдактара

АСВЕТА

ЯК ЗААХВОЦІЦЬ ДА ЧЫТАННЯ

Як далучыць пакаленне next да чытання, распавяла "Настаўнік года Шумілінщчыны – 2020» Вольга Бяляева.

У гімназіі Вольга Бяляева працуе 15 гадоў – з дня яе заснавання і адразу пасля заканчэння ВНУ. З аднаго боку, гэта кажа пра яе вернасці выбранаму шляху і установе адукацыі, а з другога, характарызуе як спецыяліста высокага ўзроўню, бо тут навучаюцца самыя таленавітыя і адораныя дзеці Шумілінскага раёна.

Аднак знайсці да іх ключык адначасова проста і складана. Яны цікаўныя, цягнуцца да вучобы, таму ўбіраюць веды, як губка. Але ў той жа час неабходна падабраць індывідуальны падыход да кожнага. Акрамя таго, сучасныя тэхналогіі крочаць наперад сямімільнымі крокамі, і перасягнуць інтэрнэт як крыніцу інфармацыі нялёгка. Аднак нават у такіх умовах асобу настаўніка гуляе вялікую ролю, лічыць Вольга Бяляева.

На ўроках крэатыўны педагог выкарыстоўвае розныя тэхнічныя сродкі. Напрыклад, мультымедыйнае абсталяванне – для паказу урыўкаў з экранізацый твораў класікаў літаратуры. Нярэдка на занятках гучаць рамансы або оперы па вершах знакамітых паэтаў.

– Вядома, усе гэтыя дэталі робяць ўрок больш жывым, але настаўнік перш за ўсё сам павінен любіць свой прадмет, жыць ім, гарэць жаданнем цікава падаваць старыя мудрыя ісціны, – перакананая Вольга Бяляева. – Тады і школьнікам захочацца паглыбіцца і пашырыць веды.

Сярод яе падапечных нямала удзельнікаў абласной прадметнай алімпіяды, у мінулым навучальным годзе адна з яе вучаніц ўвайшла ў каманду, гатовую да рэспубліканскай. На жаль, гэты этап не адбыўся, але ў будучыні гімназістка зноў пазмагаецца за перамогу сярод аднагодкаў краіны.

Вырашылі пацікавіцца ў Вольгі Мікалаеўны, наколькі змяніліся дзеці за тыя 15 гадоў, што яна працуе ў школе.

– Падобна та тое, што істотна не змяніліся, – лічыць яна. – Так, сталі праводзіць шмат часу з гаджэтамі, але ў духоўным плане і паводзінах яны амаль такія ж, як і іх аднагодкі паўтара дзесяцігоддзя таму.

Адзінае, на што наракае педагог, – гэта зніжэнне цікавасці да чытання. Кароткія навіны ў сетках, дзе мінімум тэксту і максімум малюнкаў, уплываюць на ўспрыманне, так што вялікія літаратурныя творы даюцца хлопчыкам і дзяўчынкам нялёгка.

– Але ж якім чынам вы змаглі далучыць пакаленне next да чытання? Падзяліцеся парадамі для бацькоў, – папрасілі педагога.

– На ўроках гэта лягчэй зрабіць, таму што часцей за ўсё дзейнічае групавы прынцып, але і па-за школай можна захапіць дзіця кнігамі, – упэўненая Вольга Бяляева. – Галоўнае – не пераконваць у натацыйным тоне, што яму гэта трэба, а падысці з выдумкай. Расказаць нейкі інтрыгуе эпізод з кнігі, каб стала цікава і самому захацелася даведацца, што было далей. Паказаць мастацкі ці мультыплікацыйны фільм, зняты па апавяданні ці раману, і папрасіць знайсці адрозненні экранізацыі і арыгінала. Раскрыць факты біяграфіі аўтара творы, гісторыі той эпохі, калі яно было створана. Гэта дазволіць дзіцяці лепш зразумець пасыл літаратара і паглядзець на яго тварэнне іншымі вачыма.

Акрамя ўрокаў і дадатковых заняткаў са школьнікамі, Вольга Мікалаеўна паспявае мець зносіны і з калегамі з усёй Шумілинщины. Яна кіраўнік раённага метадычнага аб'яднання настаўнікаў беларускай мовы і літаратуры: на сустрэчах педагогі абменьваюцца вопытам, дзеляцца сваімі напрацоўкамі, метадычнымі навінкамі. У прафесіяналаў рускай славеснасці ёсць агульная скарбонка заданняў, напрыклад, алімпіядных і творчых распрацовак. Гэта дапамагае ў навучанні і дазваляе ўнесці ў стандартныя ўрокі крэатыў і разнастайнасць.

(скарочана)

vitvesti.by

Пераклад з расейскай рэдактара

ЗДАРЭННІ, КРЫМІНАЛ

ПЕРАКУЛІЛАСЯ МАРШРУТКА

Маршрутка вылецела ў кювет і перакулілася ў Шумілінскім раёне: пацярпелі 11 чалавек.

Кіроўца і адзінаццаць пасажыраў пацярпелі пры перакульванні маршруткі ў Шумілінскім раёне, паведамілі ў МНС.

Здарэнне адбылося вечарам 2 ліпеня паблізу вёскі Леўшуны. Паводле папярэдняй інфармацыі, кіроўца мікрааўтобуса (маршрутнае таксі Віцебск-Полацк) не справіўся з кіраваннем і з'ехаў у кювет, пасля ў якім транспартны сродак перавярнуўся.

У выніку ДТЗ пацярпелі вадзіцель і 11 пасажыраў, у тым ліку дзіця.

У ДАІ УУС Віцебскага аблвыканкама ўдакладнілі, што ў шпіталь для агляду і аказання дапамогі былі дастаўлены 11 чалавек. 38-гадовую жанчыну і 9-гадовага хлопчыка ў выніку шпіталізавалі.

НЕЦВЯРОЗЫ БЯСПРАЎНІК

Супрацоўнікі УУС Віцебскага аблвыканкама спынілі ў Шуміліне жыхара Каравайніцы, які, не маючы права кіравання транспартнымі сродкамі, ехаў за рулём «Жыгулёў».

Складзены адміністрацыйны пратакол (штраф да 20 БВ). Але парушальнік не зрабіў для сябе вывадаў і некалькі дзён таму быў зноў затрыманы супрацоўнікамі ДАІ. На гэты раз мужчына за рулём не толькі не меў правоў, але быў яшчэ і нецвярозым.

Цяпер яму пагражае штраф ад 50 да 100 БВ і пазбаўленне права займацца дзейнасцю, звязанай з кіраваннем транспартнымі сродкамі, на тры гады.

БРАКАНЬЕРСТВА

Браканьер у Заходняй Дзвіне лавіў рыбу сеткай каля вёскі Улазавічы.

У міліцыю паступіла паведамленне ад інспектараў Віцебскай абласной інспекцыі аховы раслiннага і жывёльнага свету аб тым, што ў Заходняй Дзвіне ля вёскі Улазавічы мясцовы жыхар займаўся незаконнай лоўляй рыбы.

Гора-рыбак злавіў толькі двух акунёў і аднаго шчупака сеткай. Аднак прыроднаму асяроддзю быў нанесены ўрон памерам у 421 рубель.

Максімальнае пакаранне, што цяпер пагражае браканьеру, – гэта пазбаўленне волі да трох гадоў.

ЗАБОЙСТВА Ў ДАНІЛАВЕ

У альтанцы каля дачнага доміка быў выяўлены труп мужчыны са шматлікімі нажавымі раненнямі.

Работнікі шумілінскай міліцыі ўстанавілі, што забіты мужчына - гэта жыхар горада Віцебска, пенсіянер, які прыязджаў у вёску Данілава на лецішча. Між тым у гэты дзень у раённую бальніцу паступіў сам гаспадар гэтага лецішча, якога супрацоўнікі РАУС падазраюць у здзейсненым забойстве. Цяпер пад падазрэннем сусед-дачнік. Прычым абое з Віцебска, таксама пенсіянеры.

Вядзецца следства, падрабязнасці крымінальнай справы высвятляюцца. Па факту забойства была заведзена крымінальная справа па частцы 2 артыкула 139 Крымінальнага кодэкса Рэспублікі Беларусь, паводле якога злачынцам пагражае пазбаўленне волі ад 8 да 25 гадоў або пажыццёвы тэрмін зняволення, або смяротнае пакаранне.

Сяржук Крупскі

паводле матэрыялаў МНС і УУС

АБ'ЯВА

• Каб атрымліваць кожны нумар газеты «Світанак» паведаміце рэдакцыі аб гэтым – зрабіце бясплатную падпіску. Калі не жадаеце атрымліваць газету, то патэлефануйце.

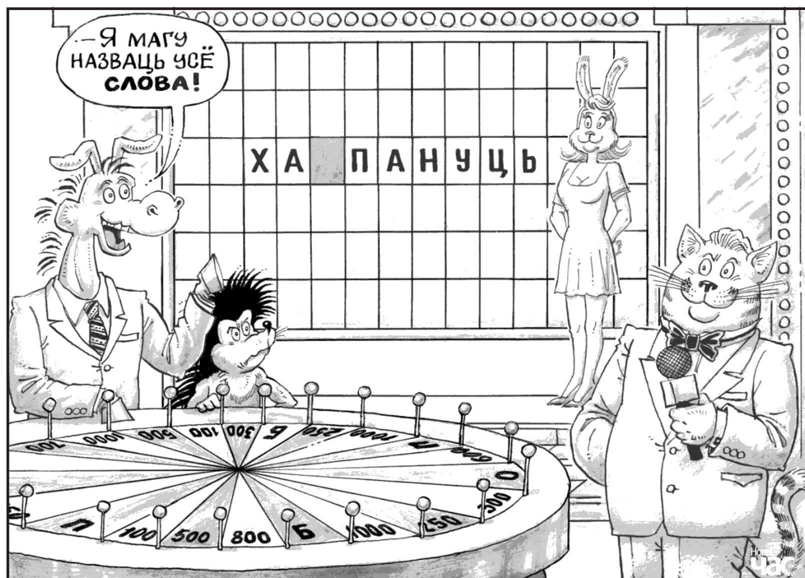
• Калі прачыталі "Світанак", то калі ласка, перадайце знаёмым.

• Наша газета стала размяшчаецца на партале http://kamunikat.org, дзе зацікаўленыя грамадзяне могуць яе спампаваць са старонкі: http://kamunikat.org/svitanak.html для далейшага выкарыстання яшчэ да з'яўлення газеты на паперы.

АЗБУКА ПАЛІТАЛОГІІ

ШТО Ў ГАЛАВЕ Ў ЛУКАШЭНКІ?

Галоўны герой маёй «Азбукі паліталогіі» пастаянна папаўняе свой слоўнікавы запас. Інакш статус адзінага палітыка не ўтрымаць, бо «хто не гаворыць, той слухае, а хто слухае, той слухаецца».



Выдатная думка. Жывы прыклад адзінства формы і зместу. Яе аўтар — **Уладзіслаў Суркоў**. У сваім уменні ісці ад жыцця ён, мабыць, не саступіць адзінаму палітыку (АП). Суркоў служыў у ГРУ, працаваў токарам, кіраваў самадзейным тэатрам і дакіраваўся да пасады памочніка прэзідэнта РФ.

Але я адышоў ад тэмы. Слоўнікавы запас АП за апошнія месяцы папоўніўся дзеясловам «хайпіць» (ад англійскага назоўніка «hype», які азначае агрэсіўную і дакучлівую рэкламу, мэтай якой з'яўляецца фарміраванне густаў і ўпадабанняў спажыўца).

У працэсе асваення новага слова мой герой надаў яму негатыўную канатацыю і тут жа кінуў на пярэдні край ідэалагічнай барацьбы, каб дыскрэдытаваць нашы старыя знаёмыя словы — «інтэрнэт» і «апазіцыя». Абмяжуюся адным прыкладам: «Хтосьці хайпуе, хтосьці яшчэ нешта робіць у інтэрнэце. Наша справа — працаваць. Пройдзе крыху часу, і людзі ацэняць і зразумеюць, хто чаго варты» (3 красавіка, рабочая паездка ў Смалявіцкі раён Мінскай вобласці).

«Мова ёсць дом быцця», — справядліва заўважыў нямецкі філосаф Марцін Хайдэгер. З гэтага вынікае, што для чалавека сапраўды існуе толькі тое, што можа быць апісана словамі. З гэтага гледзішча я і прапаную перачытаць выказванне АП. Пажадана зрабіць гэта двойчы.

Такі вось узровень грамадзянскай адказнасці

Свет АП — гэта класічны чорна-белы свет. Усіх, каму выпала шчасце існаваць у гэтым свеце, ён дзеліць на тых, хто працуе, і тых, хто хайпуе ў інтэрнэце. Аддзяліць адных ад другіх — задачка на першы погляд руціннaя, але толькі на першы погляд. Калі ж прыгледзецца больш уважліва, то ў ёй заўважны біблейскі маштаб: «Калі ж прыйдзе Сын Чалавечы ў славе Сваёй і ўсе святыя Анёлы з Ім, тады сядзе на троне славы Сваёй, і збяруцца перад Ім усе народы; і аддзеліць адных ад другіх, як пастух аддзяляе авечак ад казлоў; і паставіць авечак праваруч ад сябе, а казлоў — леваруч» (Евангелле ад Матфея, раздзел 25, вершы 31–33).

Для таго, каб аддзяліць сучасных авечак ад казлоў, і існуюць выбары. Механізм гэты груваcткі і спажывае шмат рэсурсаў. У Беларусі яго эфектыўнасць знаходзіцца ў прамой залежнасці ад сілы ўлады. Прыгадаем «ліхія 90-я» з іх разгулам дэмакратыі. Хто за каго хацеў, той за таго і галасаваў, а многія да таго распераzaліся, што наогул адмаўляліся выконваць свой грамадзянскі абавязак.

Адпаведна электарату паводзілі сябе і работнікі ўчастковых выбарчых камісій. Яны лічылі галасы па факце, што рэгулярна прыводзіла да адмены вынікаў галасавання з-за нізкай яўкі. На шчасце, усё гэта ў мінулым.

Неспадзяванкі, зразумела, перыядычна здараюцца. Самая вядомая адбылася ў 2012 годзе ў Гомельскай-Навабеліцкай выбарчай акрузе №36, па якой у якасці кандыдата ўлады ў Палату прадстаўнікоў балатаваўся памочнік АП Ігар Пракапенка. Аднак у заканадаўчы рай яго не пусцілі грахі, і без пяці хвілін дэпутат напярэдадні галасавання быў арыштаваны ў межах справы аб кватэрных махінацыях у Гомельскім УКБ.

Здавалася б, у яго апанента, вылучэнца ад Ліберальна-дэмакратычнай партыі Сяргея Мельнікава, верагоднасць быць абраным наблізілася да 100%. Але ж не! Вы не паверыце, але свае слова нечакана сказаў электарат: 43,8% выбаршчыкаў адмовіліся ад выканання свайго грамадзянскага абавязку, а 81,1% ад тых, хто прыняў удзел у галасаванні, прагаласавалі супраць усіх, што і варта было чакаць у сувязі з адсутнасцю «правільнага» кандыдата. Такі вось узровень грамадзянскай адказнасці. Умеем жа, калі хочам, дагадзіць начальству!

Якая глыбокая думка!

Даследчыкам, якія вывучаюць беларускую мадэль, пашанцавала. Прычыну гэтага шанцавання лёгка зразумець, калі прыгадаць прыказку: «Язык мой — вораг мой». Усе мы не без граху, і схільнасць казаць лішняе — адзін з грахоў. Да гэтага нас часам падштурхоўваюць завышаная канцэнтрацыя алкаголю ў крыві або наяўнасць у кампаніі прыгожай жанчыны.

Але АП — асобны выпадак. Чвэрць стагоддзя знаходжання на пасадзе, якая не прадугледжвае наяўнасці апанентаў, не прайшла б бясследна і для чалавека па прыродзе нясмелага ды сарамлівага. Што ўжо казаць пра тыповага халерыка...

Прывяду адно з апошніх яго адкрыццяў: *«У нас Канстытуцыя не пад жанчыну. І ў нас грамадства не саспела для таго, каб галасаваць за жанчыну. Потым, у нас — не Літва. Там прэзідэнт, была Даля Грыбаўскайтэ, прыйшла, паўсміхалася, пасядзела і пайшла. Ні за што не адказвае, таму што там парламенцкая рэспубліка. У нас — не. Прэзідэнт будзе мужык, я ў гэтым абсалютна перакананы»* (29 траўня 2020 года падчас наведвання Мінскага трактарнага завода).

Мова ёсць дом быцця. Такім чынам, за словамі стаіць карціна свету, сістэма каштоўнасцяў таго, хто гаворыць. Параўноўваць жа парламент з гаварыльняй схільны практычна ўсе архітэктары ўладных вертыкаляў. Гісторыя ведае шмат падобных прыкладаў.

Між іншым, першая беларуская Канстытуцыя, якая не прадугледжвае мужыка ў якасці прэзідэнта,

(працяг на стар. 4)

ВЫБАРЧАЯ КАМПАНІЯ

ЦІ ГОРШЫ БАБАРЫКА ЗА ЛУКАШЭНКУ?

Сам па сабе факт, што ў крытычны момант беларускай гісторыі пэўная частка нацыянальна арыентаваных сілаў аказалася па адзін бок барыкад з рэжымам Лукашэнкі супраць большасьці грамадзтва — цікавы фэномэн.

Зянон Пазьняк чарговым разам прайшоўся па Віктару Бабарыку, а таксама Валеру Цапкалу, раскрытыкаваў тэзу «Абы не Лукашэнка». Раней ён катэгарычна заявіў, што «на сёньняшні дзень Бабарыка ёсьць патэнцыйна больш шкодны вораг беларускай нацыі, чым Лукашэнка». І калі меркаваць па дыскусіях у Фэйсбуку, у такога пункту гледжаньня нямала прыхільнікаў.

Дарэчы, менавіта такі мэсыдж прапануе і дзейная ўлада. Лукашэнка выступае ў вобразе абаронцы незалежнасьці, абвінавачваючы сваіх апанэнтаў, што яны расейскія агенты. Невыпадкова міністар замежных спраў Уладзімер Макей высока ацаніў пазыцыю Зянона Пазьняка.

Паколькі Віктара Бабарыку, хутчэй за ўсё, не зарэгіструюць кандыдатам у прэзыдэнты, то, думаю, у практычным пляне гэтая тэма праз кароткі час стане неактуальнай. Але сам па сабе факт, што ў крытычны момант беларускай гісторыі пэўная частка нацыянальна арыентаваных сілаў аказалася па адзін бок барыкад з рэжымам Лукашэнкі супраць большасьці грамадзтва — цікавы фэномэн, які заслугоўвае сур'ёзнага аналізу. Не прэтэндуючы на яго, прапаную некаторыя развагі.

Што насамрэч пагражае незалежнасьці Беларусі? Для значнай часткі палітызаванай публікі адказ відавочны: канечне, Расея.

Але я б гэты адказ сфармуляваў трохі інакш. Галоўная пагроза незалежнасьці палягае ва ўнутранай слабасьці дзяржавы, якой карыстаецца Расея.

Слабасьць жа вынікае найперш зь неэфэктыўнай эканомікі, дэфэктыўнасьці беларускай сацыяльнай мадэлі. З гэтай прычыны беларускім уладам даводзіцца ўвесь час вымольваць у Расеі льготныя цэны на газ і нафту, што дае падставы Маскве для моцнага ціску на Беларусь. Вось цяпер урад ліхаманкава вырашае праблему, дзе пазычыць валюты, каб сплаціць замежны доўг. А крэдыторы, як вядома, выстаўляюць умовы, што абмяжоўвае сувэрэнітэт краіны.

Затым — глыбокі раскол, востры ўнутраны канфлікт, які цяпер, падчас выбарчай кампаніі выплюхнуўся на паверхню, таксама спрадажвае ўнутраную слабасьць дзяржавы. (Тут я пагаджуся зь Яўгенам Прэйгерманам.)

Нарэшце, слабая нацыянальная ідэнтыфікацыя беларускага соцыюму дае спажыву для праекту «русского мира». (Дарэчы, тут я ня згодзен зь Віктарам Бабарыкам, што спачатку трэба ўмацаваць эканоміку, а ўсё астатняе — потым. Гэтыя пытаньні трэба вырашаць паралельна).

Усе гэтыя праблемы — наступствы палітыкі рэжыму Лукашэнкі. І пакуль ён ва ўладзе, вырашыць іх немагчыма.

Асноўная юрыдычная падстава для прымушэньня Расеяй Беларусі да інтэграцыі — дамова аб «саюзнай дзяржаве». Нагадаю, хто забыў: яе падпісаў Лукашэнка ў 1999 годзе. На парадку дня беларуска-расейскіх перамоваў цяпер 31 «дарожная мапа» па эканамічнай інтэграцыі. Узгоднена 27 ці 28 зь іх. 31-я мапа прадугледжвае пераход на адзіную валюту, стварэньне наднацыянальных органаў улады. Гэта ўсім вядомыя факты, але нехта пра іх ужо забыўся.

А Віктар Бабарыка якраз прапануе стварыць эфэктыўную эканамічную мадэль, здольную абысьціся без расейскіх ільготаў. Да таго ж ён вельмі скептычна паставіўся да праекту «саюзнай дзяржавы».

Акрамя таго, ня ўлічваецца такая акалічнасьць. Адхіліць Лукашэнку ад улады магчыма толькі ў выніку народнай рэвалюцыі. А пасьля рэвалюцыі гэта будзе зусім іншая краіна, хто б там ні стаў прэзыдэнтам. Дарэчы, Бабарыка прапануе вярнуцца да Канстытуцыі 1994 году. І нацыянальна-дэмакратычныя сілы (як і іншыя) нарэшце атрымаюць права голасу, у іх зьявіцца рэальны ўплыў на прыняцьце палітычных рашэньняў.

Падчас сёлетняй выбарчай кампаніі мы назіраем цікавы парадокс. Гэтая прэзыдэнцкая кампанія, здаецца першая ў беларускай гісторыі (хіба што можна параўнаць з 2015 годам), калі ўмяшаньне вонкавых сілаў у справы Беларусі мінімальнае. І Расея, і Захад нібы кажуць: мы даём беларусам самім вырашаць свой лёс.

Аднак, нягледзячы на гэта, з розных палітычных флянгаў робяцца вялікія намаганьні, каб штучна сканструяваць «руку Масквы». Спачатку Лукашэнка абвінавачвае Расею, што яна падтрымлівае ягоных апанэнтаў. З другога боку, частка нацыянальна-арыентаваных сілаў таксама назвала Бабарыку агентам Масквы.

То бок атрымліваецца, што часткі палітычнай клясы Беларусі неяк нават няўтульна ад таго, што ніхто ня ўмешваецца, што беларусаў пакінулі сам-насам са сваімі праблемамі. Маўляў, як гэта палітычны працэс у Беларусі можа адбывацца без удзелу Расеі? Гэта ж немагчыма сабе ўявіць, такога ня можа быць!

Вось такі расеецэнтрызм беларускай палітызаванай публікі адлюстроўвае вялікі комплекс нацыянальнай, дзяржаўнай непаўнавартасьці беларускага соцыюму.

І яшчэ. Чвэрць стагодзьдзя, як у Беларусі зьнікла рэальная палітыка. Зьявілася цэлае пакаленьне людзей, якія не разумеюць, што гэта такое. Адсюль такая дзіўная пазыцыя: калі няма ідэальнага кандыдата, то няхай застаецца Лукашэнка. А людзі, якія жывуць у краінах з разьвітым палітычным жыцьцём, разумеюць, што ідэальных палітыкаў і ідэальнай сытуацыі не бывае. Рэальная палітыка — гэта пастаянны кампраміс.

Думкі, выказаныя ў блогах, перадаюць погляды саміх аўтараў і не абавязкова адлюстроўваюць пазыцыю рэдакцыі.

Валер Карбалевіч
www.svaboda.org

АЗБУКА ПАЛІТАЛОГІІ

(пачатак на стар. №3)

не перашкодзіла ў студзені 1994 года зняць Станіслава Шушкевіча з пасады старшыні Вярхоўнага Савета. У 1996 годзе Асноўны закон падкарэктавалі. З тых часоў мінулі 24 гады. І за што ж наш «мужык» хоць раз адказаў? Можа, пра гэта варта пацікавіцца ў родных Юрыя Захаранкі і Віктара Ганчара?

Але вернемся на Мінскі трактарны завод: *«Канкурэнцыя па вашай прадукцыі каласальная. Задача адна — якасць. Гэта галоўнае пытанне нашай машынабудаўнічай краіны, і перш за ўсё МТЗ. Вось адзіная мая просьба і жорсткае патрабаванне да вас усіх».*

Якая глыбокая думка! Самі трактарабудаўнікі да такога ўзроўню абагульнення падняцца не змаглі б, а тым больш аформіць яго ў выглядзе просьбы і адначасова жорсткага патрабавання. Не мужыкі!

Што ўжо тут казаць пра «бабаў», чые канстытуцыйныя паўнамоцтвы не ідуць далей за магчымасць прыйсці, паўсміхацца і пасядзець. І, тым не менш, у 2018 годзе Літва па ВУП на душу насельніцтва па парытэце пакупніцкай здольнасці аказалася на 38-м месцы ($34 597), а Беларусь — на 65-м ($ 19 941). Ці ёсць сэнс за такое істотнае адставаньне спытаць з нашага «мужыка»? Я лічу, што ёсць.

(скарочана)

Сяргей Нікалюк
“Новы час”

СЛАБАК

НЕРЭГІСТРАЦЫЯ БАБАРЫКІ. ЛУКАШЭНКА ПАКАЗАЎ УСІМ, ШТО СПУЖАЎСЯ

Сэнсацыі не адбылося. Віктара Бабарыку не зарэгістравалі. Тут хіба можна зьвярнуць увагу на вельмі сумнеўныя падставы для адмовы.

Маўляў, ён не ўказаў даходы, нажытыя злачынным шляхам. Гэтыя высновы ЦВК грунтаваліся на папярэдняй інфармацыі сьледчых органаў. Праігнаравалі прынцып прэзумпцыі невінаватасьці; тое, што злачынства любога грамадзяніна можа прызнаць толькі суд. А тое, што ўдзел супрацоўнікаў «Белгазпрамбанку» ў ініцыятыўнай групе Бабарыкі расцанілі як дапамогу замежнай дзяржавы, увогуле ўвойдзе ў падручнікі юрыспрудэнцыі як прававы кур’ёз.

Уласна, сёньняшняе рашэньне ЦВК цалкам выцякала з той стратэгіі, якую выбрала кіроўная каманда. З моманту арышту Бабарыкі іншага рашэньня проста быць не магло. Пасадзіць галоўнага канкурэнта за краты і пры гэтым пакінуць яго ў выбарчым бюлетэні было б дзіўным і нелягічным рашэньнем. Бо дзеля чаго? Каб умацаваць легітымнасьць перамогі Лукашэнкі? Дык гэтая легітымнасьць парушана арыштам Бабарыкі. Пасадзіць у турму галоўнага канкурэнта — гэта большы ўдар па легітымнасьці, чым ягоная нерэгістрацыя.

Тады што азначала заява Лукашэнкі 12 чэрвеня пра будучы лёс Віктара Бабарыкі: «Я хачу, каб ён трапіў на выбары... Вязьнем сумленьня мы яго ня зробім»? Гэта сьведчыць пра тое, што рашэньні кіроўнай каманды прымаліся па ходу кампаніі, як толькі станавіўся больш зразумелым маштаб пагрозы.

І ўжо зусім не лягічна было б рэгістраваць Віктара Бабарыку пасьля таго, як забракавалі подпісы Валера Цапкалы. Бо тады ўсе галасы прыхільнікаў апошняга перайшлі б да фаварыта кампаніі, то бок да Бабарыкі.

Да таго ж можна меркаваць, што пасьля арышту Бабарыкі і інтэнсіўнай дыскрэдытацыі яго дзяржаўнымі мэдыя, ягоная папулярнасьць, наадварот, узрасла. Бо запрацаваў чыньнік сымпатыі да ахвяры ўладнага самавольства. То бок эфэкт атрымаўся адваротным. У выніку іншых варыянтаў, акрамя як выкінуць Бабарыку з выбарчага працэсу, у Лукашэнкі не засталося.

Быў, праўда, такі рызыкоўны варыянт: пакінуць Бабарыку ў бюлетэнях, а стаўку зрабіць на выбарчую машыну, якая за чвэрць стагодзьдзя навучылася даваць патрэбны вынік.

Але тут ёсьць адна праблема. У пачатку кампаніі журналісты пыталі Віктара Бабарыку: маўляў, на што вы спадзяецеся? Хіба ня ведаеце, што ў Беларусі выбараў няма? Той адказаў, што калі мяне падтрымае 80%, то ўся выбарчая машына паламаецца і ЦВК будзе вымушана даваць рэальныя вынікі галасаваньня.

Лукашэнка спужаўся, што Бабарыка мае рацыю, і ня стаў праводзіць такога экспэрымэнту, — ён вялікі перастрахоўшчык.

Якія высновы? Лукашэнка ахвяраваў вобразам моцнага палітыка, які не баіцца канкурэнцыі. Такі вобраз ён дэманстраваў раней. Цяпер ён паказвае ўсім — грамадзтву, намэнклатуры, замежным суб’ектам — што ён слабак, што ягоная легітымнасьць сумнеўная. І што ўся гэтая інфармацыя пра рэйтынг у 76% — хлусьня. Бо з такім рэйтынгам можна было б рэгістраваць усіх.

Цяпер мяняюцца і спосабы легітымацыі, і прырода палітычнага рэжыму, і шмат што іншае.

Валер Карбалевіч
Радыё Свабода

УЛАДА ТАКАЯ

ЛУКАШЭНКА ЎЖО НАВАТ НЕ СПРАБУЕ СПАДАБАЦЦА БОЛЬШАСЬЦІ

Доктар палітычных навук, дырэктар інстытуту «Палітычная сфэра» Андрэй Казакевіч разважае, чаму ў гэтай кампаніі Лукашэнка ня мае ніякай станоўчай праграмы і пэрспэктывы для краіны, тлумачыць, чаму ўладам не спадабалася нават памяркоўная лібэралізацыя і яны яе згарнулі, і заўляе, што ўсё, над чым працавалі апошнія 6 гадоў у адносінах з Захадам, цалкам зьнішчана.

— Улада відавочна выбрала сілавы шлях у гэтай прэзыдэнцкай кампаніі — але наколькі гэта было непазьбежна? Фактычна, мяркую, напачатку плян быў зусім іншы — каб выбары прайшлі спакойна і «элегантна». Але давялося прыбегнуць да старых, добра знаёмых рэпрэсіяў. Можа, улада перааценіла пагрозу для сябе і занадта жорстка адрэагавала? Ці сапраўды пагроза ёй настолькі сур’ёзная?

— Тут два моманты. Па-першае, мы назіраем правал на шмат якіх кірунках унутры самой сыстэмы, у тым ліку па лініі спэцслужбаў. Адыход ад лібэралізацыі пачаўся ў Беларусі прыкладна два гады таму. Рубяжом былі мясцовыя выбары ў 2018-м. Сыстэма ўсё больш закрывалася. У выніку яны загадзя не пралічылі ні Ціханоўскага, ні Бабарыку, інфармацыйна цалкам перасталі трапляць у настрої насельніцтва.

Па-другое, улада проста лянуецца гуляць больш складана. У мяне такое адчуваньне, калі я гляджу на выступы Лукашэнкі: раней ён спрабаваў спадабацца большасьці, выбіраў фразы, рыторыку — а цяпер неяк лянуецца працаваць у гэтым кірунку, падладжвацца пад аўдыторыю. Стаўка была зроблена проста на сілу і рэпрэсіі. Хоць было шмат іншых мэханізмаў, якія можна было выкарыстоўваць цягам гэтай кампаніі.

І гэта будзе мець відавочныя нэгатыўныя наступствы, якіх сыстэма мусіла б пазьбягаць усімі сродкамі.

— Ужо на выбарах у 2015 годзе Лукашэнка не даваў папуліцкіх і фінансавых абяцаньняў, ужо тады абыходзілася без раздачы падарункаў. Але цяпер нейкі іншы этап — няма ня толькі абяцаньняў, няма ніякай праграмы, не прадстаўлена ніякая пэрспэктыва для краіны ў выпадку пераабраньня.

— Так. Але ў 2015 годзе былі іншая сытуацыя. Была Ўкраіна, і на гэтым фоне наяўнасьць нейкай «стабільнасьці» ўжо была значным пасланьнем для насельніцтва. Па-другое, былі істотныя чаканьні зьменаў, калі не рэформаў. І зьмены, у прынцыпе, адбываліся, асабліва ў зьнешняй палітыцы. Былі чаканьні эканамічных рэформаў, лібэралізацыі. То бок тады быў дастаткова выразны мэсыдж, атмасфэра ў краіне была зусім іншая.

Чаму цяпер улады нават не спрабуюць сфармуляваць нейкую візію на будучыню? Акрамя як збоем сыстэмы, я гэта не магу патлумачыць. Гэта трэба было рабіць загадзя, некалькі месяцаў таму. Гэтага не адбываецца, і гэта відавочная памылка. Не было нават прэзыдэнцкага пасланьня ці Ўсебеларускага Сходу.

Усё зводзіцца да формулы — «калі вы хочаце, каб была нейкая стабільнасьць, то ў вас ёсьць я. А калі хочаце хаосу і крыві — паспрабуйце сказаць „не“». Вельмі нелягічная пазыцыя, небясьпечная.

— Паўтараецца амаль у кожным выступе Лукашэнкі пра «страшныя 90-я», пра пагрозу незалежнасьці, пра замежных лялькаводаў. Няма ніводнага пазытыўнага лёзунгу, ніводнай станоўчай праграмы дзеяньняў, пэрспэктывы. Абараніць тое, што ёсьць — адзіная фактычна праграма. Гэтым можна прывабіць выбарнікаў? Ці гэта проста часовая рыторыка?

— У мяне такое адчуваньне, што гэтая рыторыка ўжо незваротная. Калі гэта спрацуе і можна будзе ўтрымаць уладу толькі сілавымі захадамі, без электаральнай падтрымкі — дык усё, навошта тады нешта прыдумляць, каб заваёўваць сымпатыі большасьці? Тым больш што ніякіх новых ідэяў няма — ні ў атачэньні прэзыдэнта, ні ў яго самога. Працуе толькі адна, «абарончая» лінія. Падаецца, што «рэформы» і «лібэралізацыя» уладай успрымаюцца як асноўная прычына падзеньня рэйтынгу ды іншых складанасьцяў, прычына таго, што пачалі зьяўляцца альтэрнатыўныя кандыдаты. Зараз вельмі вялікая верагоднасьць, што сыстэма проста закрыецца ў сваім коконе і перастане думаць пра тое, што трэба фармуляваць нейкае бачаньне будучыні.

— Лукашэнка палохае рэформамі, маўляў, у выніку адны наб’юць кішэні, іншыя пачнуць хадзіць з пустымі каструлямі. Фактычна ён прызнае, што пры ягоным кіраваньні істотных зьменаў ня будзе — «у нас і так усё добра, трэба захаваць тое, што ёсьць». Якая частка насельніцтва Беларусі можа на сёньня задавальняцца статус-кво?

— Лукашэнка ня раз ужо палохае вяртаньнем у 90-я. Але цяпер сытуацыя такая, што многія адчуваюць сябе ўжо ў 90-х. Асабліва ў рэгіёнах, з гэтымі заробкамі па 300 рублёў. І многія беларусы ўжо лічаць, што «горш ніяк ня будзе». І гэтая група вельмі павялічылася за апошнія паўгода.

Колькі людзей застаюцца стабільным электаратам Лукашэнкі на дадзены момант? Гэта тыя, хто баіцца замены ўлады, хто, можа, і шмат чым незадаволены, але баіцца альтэрнатывы. Паводле ўскосных дадзеных, гэтая група — недзе 20–25 працэнтаў. Вядома, гэта ўсё прыблізна, вядома, шмат залежыць ад таго, каму мы проціпастаўляем Лукашэнку, якому кандыдату.

— Улада зусім ня думае пра наступствы сваіх цяперашніх дзеяньняў ці яна лічыць, што галоўнае — неяк скончыць з гэтымі выбарамі, забясьпечыць патрэбны вынік, а потым ужо разьбірацца з наступствамі «па меры паступленьня»? Аднак ужо можна казаць, што вынікам выбараў стане сур’ёзнае пагаршэньне адносінаў з Захадам, ажно да ізаляцыі, больш нахабных паводзінаў Масквы і, адпаведна, больш рэзкія сутычкі зь ёй па многіх пытаньнях.

— Усё складаецца вельмі кепска. Парадокс сытуацыі ў тым, што гэта ўсё вельмі лёгка прадбачыць, настолькі гэта відавочна. Крокі ўлады падчас гэтай кампаніі адназначна прывядуць да пэўнай замежнапалітычнай ізаляцыі, прынамсі часовай. Невядома, якія формы набудзе рэакцыя Захаду — ці санкцыі, ці проста абмежаваньне супрацоўніцтва, — але ўсё ідзе да таго, што гэтая рэакцыя вымушаная быць дастаткова жорсткай.

Тое, над чым працавалі апошнія 6 гадоў у адносінах з Захадам, цалкам зьнішчана. І гэта будзе мець вельмі сур’ёзныя эканамічныя наступствы. Нармалізацыя стасункаў з Захадам магла прынесьці доступ да пэўных фінансавых рэсурсаў. Цяпер усё гэта ўскладняецца, гэтыя страты будуць адчувальнымі.

Нанесена глыбокая шкода бізнэс-клімату, спрыяльнаму асяродзьдзю для прыцягненьня інвэстыцыяў у краіну. Вельмі прыкметным званком стала ўвядзеньне часовай адміністрацыі ў «Белгазпрамбанку».

(скарочана)

Віталь Цыганкоў
“Радыё Свабода”

Заснавальнік: Салодкі Сяргей Аляксандравіч
Рэдактар: Шчамлёў Аляксандр Міхайлавіч

Адрас рэдакцыі: 211262, Шумілінскі раён, п/а Амбросавічы.
Тэл. 3-73-74, маб. +375299870742.
Газета выдаецца з верасня 2000 г.

Падпісана да друку 16.07.2020 у 18.10
Наклад: 290 асобнікаў.
Выдаецца адзін-два разы на месяц на беларускай і расійскай мовах.

Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы дзеля палемікі, не падзяляючы пазіцыі аўтараў.
Друкуецца пры дапамозе аднадумцаў.
Распаўсюджваецца бясплатна дабраахвотнікамі.